

Szkolny Program Profilaktyki

Liceum Ogólnokształcące

im. Armii Krajowej w Białobrzegach

na lata 2012- 2018

Dobra profilaktyka jest dobrym wychowaniem
a dobre wychowanie jest dobrą profilaktyką

Opracowany przez zespół w składzie:
mgr Katarzyna Rożek
mgr Marlena Kaczmarek

SPIS TREŚCI SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI (SPP);

- I. Podstawy prawne.
- II. Podstawy teoretyczne.
- III. Cele programu.
- IV. Techniki i metody diagnostyczne.
- V. Diagnoza środowiska szkolnego.
- VI. Szczegółowe cele programu.
- VII. Kierunki i realizacja działań przez nauczycieli, wychowawców i pedagogów szkolnych.
- VIII. Działania profilaktyczne i interwencyjne.
- IX. Realizatorzy.
- X. Instytucje współpracujące.
- XI. Ewaluacja i modyfikacja.

I. PODSTAWY PRAWNE SPP;

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (*Dz. U. 1997 nr 78, poz. 483*).
2. Konwencja o Prawach Dziecka (*Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526*).
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (*Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425 z późn. zm.*)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (*Dz. . z 1982 Nr 35 poz. 228 z późn. zm.*)
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (*Dz. U. z 1982 Nr 35, poz. 230 z późn. zm.*)
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (*Dz. U. 2005 Nr 179 poz. 1485*)
7. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (*Dz.U. 1996 nr 10 poz. 55*)
8. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (*Dz. U. 1994 r. nr 111, poz. 535*).
9. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela.(*Dz.U. 1982 nr 3 poz. 19 z późn.zm.*)
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form przeprowadzania w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lica 2011 r. zmieniające Rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych placówkach
12. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z późniejszymi zmianami
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (*Dz.U. 2003 nr 26 poz. 226*)
14. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (*Dz.U. 2009 nr 4 poz. 17*)
15. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (*Dz.U. 2009 nr 168 poz. 1324*)
16. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (*Dz.U. 2007 nr 83 poz. 562*)
17. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (*Dz.U. 2009 nr 4 poz. 17*)
18. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (*Dz.U. 2010 nr 228 poz. 1487*)

II. PODSTAWY TEORETYCZNE SPP;

Jak należy rozumieć profilaktykę? Według prof. Z.B. Gasia (*Gaś Z. B. „Szkolny program profilaktyki: istota, konstruowanie, ewaluacja, MENiS, Warszawa 2003*) profilaktyka to: Kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowania i deficyty dojrzałości, obejmująca równoległe trzy nurty działania;

1. Wspomaganie człowieka w różnym wieku w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
2. Ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia,
3. Inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.

Terminem zachowania ryzykowne określa się różne nieprawidłowe zachowania ucznia niebezpieczne zarówno dla zdrowia fizycznego i psychicznego, jak i dla jego otoczenia społecznego (*K. Ostaszewski, Skuteczność profilaktyki używania substancji psychoaktywnych, Wyd. Naukowe "Scholar", Warszawa 2003*).

Zagrożenia dla dojrzewania fizycznego

W sferze fizycznej – dojrzewanie związane nie tylko z naturalnymi procesami rozwoju fizycznego, ale również z nabywaniem wiedzy i umiejętności umożliwiających prowadzenie zdrowego stylu życia (adekwatnego do wieku i możliwości fizjologicznych organizmu)	Przeciążenie dzieci pracą intelektualną, co skutecznie ogranicza ruch i wysiłek fizyczny. Pasywne formy spędzania czasu wolnego (TV, Internet, gry komputerowe, kino domowe). Kult mięśni i siły fizycznej kult zgrabnej sylwetki (sterydy, diety). Kult farmakologii – przekonanie, że chemia jest lekarstwem na wszystko mniejszy wysiłek szybszy efekt. Używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych. Wczesna aktywność seksualna. Agresja, przemoc.
---	---

Zagrożenia dla procesu dojrzewania psychicznego

W sferze psychicznej – dojrzewanie ukierunkowane na uczenie się odpowiedzialności za siebie i swój stosunek do świata oraz odpowiedzialności za swoje otoczenie.	Zacieranie granic w życiu i rozwoju młodzi częściej słyszą o prawach niż o obowiązkach i odpowiedzialności. Promowanie egocentryzmu młody człowiek jest najważniejszy i cały świat powinien koncentrować się na jego potrzebach. Akceptowanie egoizmu wszystko, młodemu człowiekowi od życia się należy; cel uświeca środki. Celem rozwoju nie jest dojrzałość, lecz samozadowolenie życie powinno być przyjemne a nie odpowiedzialne.
--	---

Zagrożenia dla procesu dojrzewania społecznego

<p>Sfera dojrzewania społecznego polega na nabywaniu umiejętności prawidłowego wywiązywania się z pełnionych ról społecznych i systematycznego przygotowywania się do podejmowania nowych ról, związanych z cyklem życia.</p>	<p>Oslabienie roli rodziny w życiu dziecka ograniczenie wpływu rodziców, rośnie znaczenie związków partnerskich Odrywanie ról od wieku dziecka dziecko podejmuje role wymagające odpowiedniej dojrzałości psychicznej, podnoszenie do świata dzieci zjawisk typowych dla młodzieży lub dorosłych (bale, konkursy piękności, festiwale). Deformowanie szeregu ról społecznych, np. stadionowy chuligan to kibic; oszust i naciągacz to biznesmen. Podważanie podstawowych autorytetów społecznych, takich jak rodzice, nauczyciele, duchowni, politycy, media poszukujące tylko sensacji. Porzucanie nauki szkolnej. Ucieczki z domu.</p>
---	--

Zagrożenia dla procesu dojrzewania duchowego

<p>Sfera dojrzewania duchowego obejmuje przede wszystkim nabywanie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości oraz poczucia sensu istnienia.</p>	<p>Redefiniowanie wartości – na skutek specyficznego interpretowania lub kontekstu sytuacyjnego dotychczasowe wartości nabierają nowego znaczenia, często wręcz sprzecznego z dotychczasowym (wolność – samowola, otwartość – bezkrytycyzm, tolerancja – akceptacja wszystkiego). Eliminowanie z wychowania i języka szeregu wartości, które stanowią istotny warunek kształtowania się poczucia tożsamości osobistej.</p>
---	---

Czynniki chroniące, budujące odporność to:

- Środowisko rodzinne – to najważniejszy ze wszystkich czynników wpływających na prawidłowy rozwój psychospołeczny ucznia - zaangażowanie w życie dziecka.
- Otoczenie społeczne, pozarodzinne – dziecko czerpie wsparcie z otoczenia społecznego w tym szkoły, od rówieśników. Troska ze strony innych osób spoza rodziny zwiększa u człowieka odporność i niepodatność na sytuacje zagrażające. Szczególnie jest tutaj ważna rola nauczyciela, wsparcie ze strony nauczyciela może rekompensować brak wsparcia ze strony rodziców czy rówieśników.
- Środowisko rówieśnicze - kontakty z rówieśnikami akceptującymi normy społeczne, z aspiracjami edukacyjnymi, prospołecznymi to kolejne źródło wsparcia.
- Cechy osobowości – dzieci i młodzież cechujące się odpornością, które radzą sobie z wyzwaniem w sposób społecznie akceptowany.

III. CELE PROGRAMU;

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych wśród uczniów, ich rodziców (opiekunów prawnych) oraz nauczycieli i pracowników szkoły na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkole.

Profilaktyka szkolna polega na podejmowaniu działań mających na celu;

- wspomaganie ucznia,
- ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka,
- inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które ma na celu zapobieganie pojawianiu się lub rozwojowi niekorzystnego zjawiska, w społeczności szkolnej.

Celem szkolnego programu profilaktyki jest przygotowanie młodego człowieka do dokonywania dobrych wyborów w życiu. SPP ma pomóc uczniom w kształtowaniu własnej osoby jako człowieka świadomego swoich wyborów, szanującego siebie i innych ludzi oraz świadomego zagrożeń w otaczającym go świecie.

W tym celu szkoła podejmuje następujące działania,

- pogłębianie wiedzy i doskonalenie umiejętności nauczycieli i pedagoga szkolnego w zakresie prowadzenia działań profilaktycznych
- powołanie zespołów nauczycielskich do pomocy psychologiczno- pedagogicznej dla uczniów jej wymagających
- współpraca z samorządem uczniowskim w realizacji programu profilaktycznego
- organizowanie dla uczniów zajęć o tematyce profilaktyki przez pedagoga szkolnego i wychowawców klas
- współpraca z rodzicami(prawnymi opiekunami) przekazywanie informacji na temat realizacji programu i wiedzy na temat zagrożeń, włączanie rodziców (prawnych opiekunów) w życie szkoły
- współpraca z instytucjami zewnętrznymi przy realizacji SPP.

IV. TECHNIKI I METODY (narzędzia diagnostyczne);

- Analiza dokumentacji szkolnej
- Analiza osiągnięć szkolnych
- Ankieta
- Rozmowy indywidualne
- Wywiad
- Obserwacja

V. DIAGNOZOWANIE ŚRODOWISKA SZKOLNEGO

Aby profilaktyka była skuteczna, musi wynikać ze świadomości zagrożeń prawidłowego procesu wychowawczego, występujących w środowisku szkolnym. W tworzeniu SPP

uwzględnione zostały dotychczasowe działania profilaktyczne podejmowane przez szkołę, wyniki przeprowadzonych badań diagnozujących środowisko szkolne; rozmowy z nauczycielami, rodzicami i uczniami, spostrzeżenia pedagoga szkolnego.

Niżej wymienione zachowania ryzykowne dotyczące uczniów naszej szkoły występują w różnym stopniu nasilenia;

- wagary (różne ich typy) dotyczą sporej grupy młodzieży- w niektórych zespołach klasowych jest to zjawisko marginalne w innych przyjmuje duże rozmiary,
- agresja i przemoc aż 50% (148 uczniów) ankietowanych odpowiedziało, że „stosowana była wobec nich przemoc psychiczna”, a 18% (57 uczniów) ankietowanych stwierdziło, że „stosowana była wobec nich przemoc fizyczna”
- palenie papierosów zwłaszcza w klasach starszych liceum dotyczy od 2 do 5 uczniów w zespole klasowym,
- używanie alkoholu w sytuacjach poza szkolnych jest zjawiskiem dość powszechnym wśród współczesnej młodzieży, nie omija też niestety naszych uczniów- są wśród nich tacy, którzy przyznają, że alkohol był obecny na imprezach towarzyskich już na ich etapie edukacji gimnazjalnej,
- próbowanie środków psychotropowych większość (79%) badanych nigdy nie próbowała narkotyków, ale 34% zna osobiście a 14% z widzenia biorących narkotyki,
- nieprawidłowości w odżywianiu jednostkowe przypadki, trudne do zdiagnozowania – gdy widoczne są efekty eksperymentowania ze swoim zdrowiem przez uczniów, zwykle choroba jest już zaawansowana,
- spędzanie wielu godzin przed komputerem jednostkowe przypadki, które ujawniają się gdy uczeń ma niską frekwencję i problemy edukacyjne, o których informują rodzice ucznia wcześniej nieświadomi możliwości uzależnienia się od komputera,
- wczesna aktywność seksualna jednostkowe przypadki, których konsekwencją są nastoletnie matki.

Wnioski; do zachowań ryzykownych podejmowanych przez uczniów naszej szkoły możemy zaliczyć:

1. Wagarowanie

Głównym powodem opuszczania przez uczniów zajęć lekcyjnych są: lęk przed sprawdzianem, nauczycielem, nieprzygotowanie do zajęć, brak zainteresowania nauką w szkole – wynikający najczęściej z braków edukacyjnych bądź ze znużenia schematycznością toku nauki(odpytanie- nowy temat-praca- domowa- sprawdzian...).

Rozróżniamy następujące typy wagarów (*Joanna Podkowa Publikacje edukacyjne nr 10 2011/2012 www.publikacje.edu.pl*)występujące w naszej szkole:

- 1) wagary doraźno - okazyjne - mogą się przytrafić każdemu uczniowi. Powodem ich może być wszystko: zaspanie, piękna lub brzydka pogoda, informacja, że ktoś dziś w szkole nie będzie...

- 2) wagary taktyczne - to nieobecność w celu uniknięcia niewygodnej sytuacji, odbywają się przed poważnymi sprawdzianami - jest to wolny dzień na naukę przed klasówką.
- 3) wagary koleżeńskie - ich źródło tkwi w postawach panujących w grupie, w presji rówieśników.
- 4) wagary ze strachu (konfliktowe) - spowodowane są lękiem ucznia przed konkretnym nauczycielem, przed kolejną jedyneką lub innym uczniem.
- 5) wagary manifestacyjne (kompensacyjne) - bojkot obowiązku uczęszczania na zajęcia może być manifestacją jakiejś potrzeby.

2. Agresja i przemoc

Obecnie coraz częściej obserwuje się zachowania młodzieży określane jako agresywne. Młodzi ludzie nie radzą sobie z trudnościami dzisiejszego świata, nie umieją kierować własnym rozwojem, często brak im wzorców, do których mogliby dążyć. Niepokoi narastająca agresja, wulgarny język, sposób bycia, lekceważenie starszych. Przyczynami mogą być frustracje spowodowane niezaspokajaniem potrzeb dziecka w rodzinie, odrzucenie przez grupę rówieśniczą, złe wzorce wychowawcze, niepowodzenia szkolne, gry komputerowe i filmy pełne przemocy.

3. Palenie papierosów

Dostęp do legalnych środków psychoaktywnych jakimi są papierosy jest dla młodzieży praktycznie nieograniczony. Zgodnie z prawem mogą być one sprzedawane jedynie osobom pełnoletnim, jednak uczniowie nie mają problemu z ich zdobyciem, choćby poprzez dokonanie zakupu przez starszych kolegów czy oznajmienie sprzedawcy, że jest to zakup dla rodzica. Często uczniowie przebywają w środowisku rówieśniczym, w którym „się pali”, sięgają po tą niedozwoloną używkę podczas spotkań towarzyskich, postrzegają siebie jako „doroślejszych” od tych niepalących. Bardzo powierzchownie zdają sobie sprawę ze szkodliwości palenia, choć w większości wiedzą o niebezpieczeństwie uzależnienia od papierosów. Niepokojącym jest także fakt propagowania w mediach, przez osoby publiczne „palenia marihuany” (określanego jako narkotyk miękki) i formułowania tez jakoby była to substancja psychoaktywna mniej szkodliwa niż papierosy i nieuzależniająca.

4. Używanie alkoholu

Picie alkoholu staje się już nie tylko sposobem spędzania wolnego czasu, ale często normą grupową. Przyczyn tego zjawiska należy szukać w zmianach stylu życia, przemianach kulturowych, frustracjach i napięciach społecznych, łatwej dostępności i nierespektowaniu prawa przez sprzedawców (przewaga podejścia ekonomicznego nad normami prawnymi i etycznymi). Sięganie przez młodzież po alkohol wynika także z niskiego poczucia własnej wartości, z braku umiejętności radzenia sobie z frustracją i stresem, nieumiejętności przyjęcia postawy asertywnej w sytuacji nacisku ze strony rówieśników. Dla części młodzieży nie ma możliwości dobrej zabawy bez alkoholu. Ogromny wpływ na spożywanie alkoholu przez młodych ludzi ma fakt przyzwolenia społecznego na to zjawisko; przestaje szokować nastolatek w stanie nietrzeźwym tak jak długi czas było przyzwolenie społeczeństwa na prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Uczniowie nie zdają sobie sprawy lub uważają, że ich to nie dotyczy - jakie fatalne skutki dla ich zdrowia ma alkohol i że prowadzi do uzależnienia, tym samym zniszczenia życia człowieka i jemu najbliższych.

5. Próbowanie środków psychotropowych

Po środki te sięga młodzież z różnych środowisk, przede wszystkim z ciekawości, chęci przeżycia czegoś niecodziennego, jak również aby zapomnieć o problemach. Częściej przyczyną brania jest moda, pewien lansowany przez media styl bycia, coraz łatwiejsza dostępność różnych substancji psychoaktywnych nawet w małych ośrodkach miejskich. Uczniowie znają młodych ludzi, którzy „biorą” lub znają znajomych takich osób. Czasem ulegają fascynacji opowieściami co przydarzyło się komuś po „zażyciu”. Przyczyn tego zjawiska możemy dopatrywać się w braku autorytetów i rozpadaniu się więzi rodzinnych, zwiększeniu znaczenia więzi z grupą rówieśniczą nad wspólnotą rodziny.

6. Nieprawidłowości w odżywianiu (profilaktyka zdrowotna)

Współczesny kult mięśni i siły fizycznej, kult zgrabnej sylwetki propagowane przez media, prowadzą często do podejmowania przez uczniów zachowań zagrażających ich zdrowiu. Dziewczęta podejmują drastyczne formy zrzucenia zbędnych, ich zdaniem kilogramów, co prowadzi do zaburzeń pracy organizmu, wpływa na jakość edukacji - stosując drastyczne metody odchudzania trudno się skupić na nauce, mają niedobory potrzebnych dla zdrowia pierwiastków. Skrajnymi przykładami takich działań są poważne choroby o podłożu psychicznym jak anoreksja i bulimia, które zagrażają życiu.

Chłopcy w dbaniu o rzeźbę ćwiczonej na siłowni sylwetki coraz częściej sięgają po środki farmakologiczne, czasami nawet po sterydy. Stosowanie środków anabolicznych, zawsze prowadzi do zaburzeń w funkcjonowaniu ciała ludzkiego. Do negatywnych skutków zażywania sterydów zalicza się choroby układu hormonalnego, układu krwionośnego, oraz rozstrojenie systemu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną w organizmie. Oprócz tego anaboliki oddziałują na zmianę osobowości (agresja, stany lękowe, stany depresyjne).

(„Skutki uboczne zażywania sterydów anabolicznych” 2008r., Łukasz Grabowski specjalista trener)

7. Cyberuzależnienia – uzależnienia od mediów cyfrowych

Komputery i Internet oprócz tego, co w nich dobre i pożyteczne niosą z sobą różne niebezpieczeństwa, w tym także możliwość uzależnienia. Kiedy komputer staje się sposobem na stresy, frustracje, kiedy zastępuje przyjaciół i rodzinę lub ucieczką od problemów, to w takim kontekście każda czynność związana z komputerem czy Internetem może stać się nałogowa. Utrwaleniu tego nawyku sprzyja brak dezaprobaty społecznej i znikoma świadomość niebezpieczeństwa. Młodzi ludzie nie mają poczucia niebezpieczeństwa; czas, który spędzają korzystając z sieci nie wydaje im się stracony, nie widzą związku przyczynowego pomiędzy Internetem a swoimi kłopotami. Młody człowiek coraz więcej czasu spędza w domu, zamknięty w pokoju z komputerem. Rodzice początkowo są zadowoleni. Dziecko jest w domu, zajmuje się samo sobą. Cichną spory na temat późnych powrotów do domu: gdzie był i z kim, dlaczego nigdy go nie ma w domu i nie uczy się. Wszyscy są zadowoleni. Młody człowiek jest pozytywnie zainteresowany techniką i światem. Pierwsze odpadają zajęcia dodatkowe, obowiązki domowe, potem dalsi koledzy i koleżanki, zawęża się krąg znajomych i tematów do rozmów. Wszystko dzieje się w sieci.

Rzeczywistość jest mniej interesująca niż świat wirtualny. W końcu pojawiają się kłopoty w szkole. Je, rozmawia, zasypia i budzi się przy komputerze. Z czasem ta pasja staje się jedną z niewielu czynności, których chce doświadczać. Zbyt długie przesiadywanie przed komputerem ma niekorzystny wpływ na układ nerwowy. Może pojawiać się rozdrażnienie, zwiększona pobudliwość, kłopoty z koncentracją uwagi, brak łaknienia. W sytuacji, kiedy zabraknie komputera lub sieci, zaburzenia te mogą zostać wzmocnione lub pojawiają się inne przykre stany emocjonalne takie jak złość, poczucie bezsensu, nuda, depresja, poczucie winy czy obsesyjna potrzeba bycia w sieci. Uzależnienie rozwija się stopniowo i niezauważalnie, wypierając dotychczasowe zainteresowania, obowiązki – najpierw drugorzędne, potem podstawowe, stając się wreszcie jedynym sposobem na życie. (*„Uzależnienie od Internetu” autor Mariola Wargacka, psycholog "Pracownia Psychologiczna Pro" w Warszawie*)

8. Wczesna aktywność seksualna,

Wczesna inicjacja seksualna dotyczy coraz większego odsetka nastolatków na całym świecie. Rozpoczęcie aktywności seksualnej w młodym wieku ma charakter spontaniczny, związane jest z niedojrzałością społeczną i przeżyciem nieplanowanego stosunku seksualnego bez świadomości możliwości zajścia w ciążę. Przeżycie wczesnie pierwszego stosunku płciowego wiąże się z posiadaniem większej liczby partnerów seksualnych w życiu, częstszym zarażaniem się chorobami przenoszonymi drogą płciową, w tym HIV i HPV, niechcianymi ciążami, większym ryzykiem dokonania aborcji oraz samotnym macierzyństwem. Osoby, które wczesnie rozpoczęły życie płciowe, mają statystycznie mniejsze poczucie szczęścia, a częściej zapadają na depresję czy wykazują zachowania ryzykowne lub samobójcze. Często także żałują one przeżytej inicjacji. (*„Psychospołeczne i demograficzne następstwa wczesnej inicjacji seksualnej” Dr Wiktoria Wróblewska Zakład Demografii Instytut Statystyki i Demografii SGH w Warszawie*)

VI. SZCZEGÓŁOWE CELE PROGRAMU;

Aby profilaktyka w szkole była skuteczna, musi wynikać ze świadomości zagrożeń prawidłowego procesu wychowawczego i gotowości do współdziałania w zmianie istniejącej sytuacji wychowawczej. Konfrontować człowieka - ucznia z niebezpieczeństwem, ryzykiem. Musi przekonać odbiorcę, że niebezpieczeństwo, ryzyko dotyczy również jego, i równocześnie, że w jego mocy leży skuteczna ochrona siebie i innych.

- Dostarczenie wiedzy o konsekwencjach zachowań ryzykownych,
- Uświadomienie rodzicom zagrożeń, na które narażone są ich dzieci- wskazanie możliwości unikania tych zagrożeń i sposobów radzenia sobie z nimi,
- Poprawa komunikacji w relacjach uczeń – uczeń, nauczyciel – uczeń, nauczyciel – rodzic,
- Integrowanie środowiska szkoły, w tym uczniów z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorych
- Kształtowanie odpowiedzialności za własne czyny i zachowanie w stosunku do innych ludzi,
- Wzmacnianie zainteresowania edukacją, życiem szkoły, systematycznego uczestnictwa w zajęciach lekcyjnych,
- Zachęcanie do uczenia się i udziału w różnych formach rozwijających zainteresowania,
- Poznanie sposobów rozwiązywania konfliktów bez agresji i przemocy,
- Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem i sytuacjami trudnymi,
- Rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji i zachowania się w sytuacjach ryzykownych (palenie papierosów, picie alkoholu, eksperymentowanie z narkotykami),
- Kształtowanie postawy asertywnej,
- Wskazanie strat społecznych, ekonomicznych, moralnych i zdrowotnych jakie niesie ze sobą praktykowanie różnego rodzaju uzależnień min. (substancje psychoaktywne, dopalacze, hazard, technologia informacyjna),
- Kształtowanie postawy prozdrowotnej,
- Rozwijanie umiejętności dostrzegania swoich mocnych i słabych stron,
- Uświadamianie roli samoakceptacji, szacunku do własnej osoby w sytuacjach ryzykownych,
- Motywowanie do podjęcia konstruktywnych, osobistych postanowień w celu poprawy jakości życia,

VII. KIERUNKI I REALIZACJA DZIAŁAŃ PRZEZ NAUCZYCIELI, WYCHOWAWCÓW I PEDAGOGÓW SZKOLNYCH

1. Systematyczne podnoszenie wiedzy nauczycieli na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego młodzieży, rozpoznawanie wczesnych objawów zażywania substancji psychoaktywnych, środków zstępczych (w tym dopalaczy).
2. Podejmowanie przez nauczycieli działań profilaktycznych w klasach i w indywidualnej pracy z uczniami poprzez:
  - a) Wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych, niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich substancji psychoaktywnych
  - b) Wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych
  - c) Wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy zażywania środków psychoaktywnych
3. Kształtowanie przez nauczycieli zachowań i postaw wśród uczniów :
  - a) Promujących zdrowy styl życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych
  - b) Ukierunkowanych na zdobycie stabilnego i konstruktywnego systemu wartości
  - c) Wzmacniających więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną
4. Dostarczanie aktualnych informacji rodzicom i uczniom na temat:
  - a) Skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem zażywania środków i substancji psychoaktywnych
  - b) Ofert pomocy specjalistycznej
  - c) Konsekwencji prawnych zachowań ryzykownych młodzieży
  - d) Bezpiecznego korzystania z mediów cyfrowych
  - e) Informowanie rodziców o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli oraz metody współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią
5. Stałe podnoszenie jakości wzajemnych kontaktów z rodzicami, współpraca rodziców i nauczycieli w zakresie budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia wśród młodzieży
6. Zapoznanie uczniów z :
  - a) systemem pomocy specjalistycznej (szkolnej i instytucjonalnej) w sytuacjach zagrożeń
  - b) konsekwencjami prawnymi związanymi z naruszaniem obowiązujących przepisów oraz łamaniem norm i zasad obowiązujących w szkole
7. budowanie atmosfery bezpieczeństwa w środowisku szkolnym. Zapobieganie zjawiskom dyskryminacji w szkole.

VIII. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE I INTERWENCYJNE

Szkolny program profilaktyki jest dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów, obejmuje działania o charakterze profilaktycznym zmierzające do zapewnienia uczniom zdrowia fizycznego, psychicznego oraz społecznego.

Obszar problemowy - Wagarowanie

Lp	Działania	Odpowiedzialni	termin	Sposób realizacji	Spodziewane efekty
1.	Przekazanie wiedzy z zakresu praw i obowiązków w szkole uczniom i rodzicom.	Wychowawcy klas	IX-X każdego roku szkolnego	Zapoznanie uczniów podczas lekcji wychowawczej i rodziców podczas wywiadówki z prawem szkolnym	Społeczność szkolna zna szkolne prawo
2.	Stała kontrola frekwencji na wszystkich zajęciach.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Bieżąca analiza frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych połączona z rozmowami dyscyplinującymi z uczniami opuszczającymi pojedyncze jednostki lekcyjne	Uczniowie wagarujący mają świadomość, że ich nieobecności są zauważone i konsekwencji wagarowania.
3.	Wszyscy uczniowie posiadają zeszyty usprawiedliwień, sprawdzanie wiarygodności wpisów przez rodziców.	Rodzice (prawni opiekunowie), Wychowawcy klas	Cały rok szkolny	Rozliczenie wpisów zeszytów wychowawcy z rodzicami (opiekunami prawnymi) podczas indywidualnych i/lub klasowych spotkań z wychowawcą	Rodzic (prawny opiekun) ma pełną wiedzę o nieobecnościach dziecka na zajęciach i może przeciwdziałać nieobecnością
4.	Zawiadamianie rodziców o kolejnych nieobecnościach dziecka w szkole (telefoniczne lub listowne).	Wychowawcy klas, nauczyciele	Cały rok szkolny	Wpisy w dokumentacji wychowawcy nt. kontaktu z rodzicem (prawnym opiekunem)	Rodzic (prawny opiekun) ma pełną wiedzę o nieobecnościach dziecka na zajęciach i może przeciwdziałać nieobecnością.
5.	Do trzech dni	Rodzice	Cały rok	Usprawiedliwienia	Uczniowie

	nieobecności mogą usprawiedliwić rodzice, powyżej wychowawca respektuje tylko zwolnienia lekarskie.	(prawni opiekunowie), Wychowawcy klas	szkolny	w zeszycie usprawiedliwień, zwolnienia lekarskie	symulujący chorobę wybiorą powrót na zajęcia szkolne
6.	Rodzic telefonicznie informuje wychowawcę o dłuższej nieobecności dziecka w szkole.	Rodzice (prawni opiekunowie)	Cały rok szkolny	Wpisy w dokumentacji wychowawcy nt. kontaktu z rodzicem (prawnym opiekunem)	Wychowawca i nauczyciele mają wiedzę na temat przyczyn nieobecności ucznia
7.	Systematyczne sprawdzanie listy obecności i rzetelne odznaczanie nieobecności przez wszystkich pedagogów nauczających w danym zespole klasowym- bieżące informowanie wychowawcy o częstych i/lub licznych (grupowych) nieobecnościach i spóźnieniach na zajęcia.	Nauczyciele	Cały rok szkolny	Zapisy w dzienniku lekcyjnym, frekwencji na zajęciach z poszczególnych przedmiotów	Wychowawca posiada informacje dot. opuszczania przez uczniów zajęć lekcyjnych i ma możliwość szybkiej interwencji, ustalenia przyczyn nieobecności- powiadomienia opiekunów
8.	Przestrzeganie regulaminu ustalania oceny z zachowania.	Wychowawcy klas Dyrektor	I i II semestr roku szkolnego	Ustalenie oceny semestralnej/rocznej podczas z zespołem nauczycieli danej klasy	Uczeń ma jasny przekaz – konsekwencją wagarowania jest niższa ocena z zachowania
9.	Premiowanie uczniów za bardzo dobrą frekwencję.	Wychowawcy klas Dyrektor	I i II semestr roku szkolnego	Listy pochwalne, ustne wyróżnienie dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów)	Uczeń czuje się zauważony i doceniony

				podczas wywiadówki	
10.	Rozmowy z uczniami i rodzicami na temat konsekwencji wagarów.	Wychowawcy klas Pedagog szkolny	Cały rok szkolny (w miarę potrzeby)	Indywidualne spotkanie z wychowawcą i/lub pedagogiem szkolnym	Uczeń wagarujący ponosi konsekwencje- uczy się odpowiedzialność i za własne czyny.
11.	Bieżąca kontrola zeszytów przedmiotowych przez Rodziców,	Rodzice (prawni opiekunowie)	Cały rok szkolny (raz w tygodniu)	Poświadczenie przez opiekuna własnoręcznym podpisem faktu zapoznania się z zeszytem.	Uczeń nieobecny przed kontrolą uzupełnia zeszyt- zapoznaje się z omawianymi na lekcji zagadnieniami. Rodzic posiada wiedzę czy dziecko było na zajęciach lub/i czy na lekcjach pracuje.
12.	Bieżący monitoring obecności uczniów na zapowiadanych sprawdzianach wiedzy	Wychowawcy klas, Nauczyciele Pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Nieobecność na sprawdzianie jest, czerwonym wkładem, odznaczana przez nauczyciela w dzienniku lekcyjnym	Wychowawca dysponując wiedzą na temat nieobecności na sprawdzianach szczególnie uważnie rozpatruje usprawiedliwienie . Uczeń wie, że tak zaznaczona nieobecność jest sygnałem ostrzeżenia dla jego postępowania.
13.	Zestawianie- listy frekwencji uczniów, poszczególnych klas, unikających pisania prac klasowych w tzw. I terminie	Wychowawcy klas, Nauczyciele	Cały rok szkolny (dwa razy w semestrze)	Listy sporządzane przez wychowawcę przy współpracy nauczycieli przedmiotów w danej klasie i przekazywane pedagogowi szkolnemu	Uczeń ma świadomość konsekwencji takiej nieobecności- utraty prawa do poprawy sprawdzianu
14.	Kontrola uczniów	Pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Rozmowa z uczniem i jego	Uczeń wie, że unikanie

	poszczególnych klas, unikających pisania prac klasowych w tzw. I terminie			rodzicami (prawnymi opiekunami)	sprawdzianów doprowadzi do szczególnej obserwacji jego osoby i spotkania wyjaśniającego z opiekunami i pedagogiem
15.	Respektowanie prawa z poszanowaniem norm społecznych i obyczajowych	Uczniowie pełnoletni Rodzice (prawni opiekunowie) Wychowawca klasy	Cały rok szkolny	Uczeń pełnoletni, ma prawo do samodzielnego usprawiedliwienia nieobecności (nieobecność w wymiarze do trzech kolejnych dni) w formie pisemnej, w zeszycie usprawiedliwień jeśli jego rodzice (prawni opiekunowie) wyrażą, w formie jednorazowego zapisu w zeszycie usprawiedliwień, zgodę na samodzielne usprawiedliwianie się ucznia. Zapis zgody nie pozbawia rodzica (prawnego opiekuna) prawa do kontroli nieobecności dziecka i wglądu do zeszytu usprawiedliwień.	Uczeń uczy się odpowiedzialności, znaczenia norm obyczajowych dla społeczeństwa, ma wiedzę że z faktu bycia na utrzymaniu opiekunów wynikają zobowiązania nie tylko uprawnienia.

Obszar problemowy - Agresja i przemoc

Lp.	Działania	Odpowiedzialni	termin	Sposób realizacji	Spodziewane efekty
1.	Wyposażenie uczniów w wiedzę dot.	Pedagog szkolny Wychowawcy	Cały rok szkolny	Zajęcia edukacyjne w klasach, dotyczące	Uczeń rozpoznaje czym jest

	zagadnienia agresji i przemocy.	klas		kontrolowania złości. Lekcje wychowawcze nt. agresji i przemocy	przemoc i agresja
2.	Systematyczna obserwacja uczniów oraz natychmiastowa reakcja w przypadku zachowań destrukcyjnych.	Nauczyciele Pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Identyfikacja uczniów zachowujących się w naganny sposób, Współpraca z rodzicami (opiekunami prawnymi) i policją w celu eliminacji niepożądanych zachowań, Konsekwentne stosowanie opracowanych procedur szkolnych	Poprawa poczucia bezpieczeństwa uczniów.
3.	Uświadomienie uczniów o szeroko rozumianych konsekwencjach braku umiejętności kontroli własnych zachowań.	Dyrektor Pedagog szkolny Wychowawcy klas	Raz w roku szkolnym	Zajęcia edukacyjne z udziałem prawnika czy funkcjonariuszy policji na temat odpowiedzialności karnej nieletnich,	Uczeń ma świadomość odpowiedzialności karnej za czyny łamiące prawo
4.	Zwiększenie częstotliwości dyżurów nauczycielskich w tzw. niebezpiecznych miejsca w szkole	Dyrektor Nauczyciele	Cały rok szkolny	Dyżury podczas przerw międzylekcyjnych	Poprawa poczucia bezpieczeństwa uczniów.
5.	Działania zmierzające do udzielenia pomocy i wsparcia ofierze przemocy	Dyrektor Nauczyciele Pedagog szkolny Rodzice (prawni opiekunowie) Uczniowie	Raz w roku szkolnym (w miarę posiadanych środków)	Zajęcia warsztatowe „Jak rozpoznać ofiarę przemocy” z psychologiem dla ; rodziców, nauczycieli i uczniów	Wiedza na temat mechanizmów wywołujących zachowania agresywne oraz umiejętność rozpoznawania potencjalnej ofiary

					agresji. Katalog przykładowych zachowań i cech ofiary przemocy.
6.	Działania zmierzające do udzielenia pomocy pedagogicznej i psychologicznej sprawcy przemocy	Dyrektor Nauczyciele Pedagog szkolny	Raz w roku szkolnym (w miarę posiadanych środków)	Zajęcia warsztatowe „Jak rozpoznać sprawcę przemocy” z psychologiem dla nauczycieli	Wiedza na temat mechanizmów wywołujących zachowania agresywne oraz umiejętność rozpoznawania potencjalnego sprawcy agresji. Katalog przykładowych zachowań i cech prezentowanych przez sprawców przemocy.
7.	Ochrona przed przemocą	Dyrektor Nauczyciele Pedagog szkolny	Cały rok szkolny (w miarę potrzeby)	W przypadku przemocy fizycznej na terenie szkoły w razie konieczności zapewniana jest uczniowi opieka medyczna, bezzwłocznie zawiadamiany jest dyrektor szkoły oraz rodzice (prawni opiekunowie) uczniów, wychowawca wraz z dyrektorem i pedagogiem przeprowadzają spotkanie z uczniami i ich	Zapewnienie uczniom wsparcia i opieki.

				<p>rodzicami (opiekunami), na którym ustalają dalsze działania wobec uczniów oraz zasady współpracy – uczniowie podpisują zobowiązanie do przestrzegania określonych reguł zachowania, a rodzice deklaruje ścisłej współpracy ze szkołą,</p> <p>W wypadku gdy udzielający pomocy medycznej stwierdzi poważne obrażenia uczestnika zdarzenia, oprócz powyższych procedur o fakcie przemocy powiadamiana jest policja.</p>	
--	--	--	--	--	--

Obszar problemowy - Palenie papierosów

Lp.	Działania	Odpowiedzialni	termin	Sposób realizacji	Spodziewane efekty
1.	Informowanie uczniów o skutkach palenia tytoniu	Wychowawcy klas pedagog szkolny pielęgniarka, nauczyciel biologii	Cały rok szkolny	Lekcje wychowawcze, lekcje biologii	Uczeń posiada wiedzę o skutkach palenia tytoniu dla jego zdrowia i zdrowia przyszłego potomstwa
2.	Kształcenie zdolności dokonywania świadomego wyboru	Wychowawcy klas pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Lekcje wychowawcze	Uczeń jest odpowiedzialny, wie jakie są konsekwencje podejmowanych wyborów
3.	Wyuczenie	Wychowawcy	Cały rok	Zajęcia	Uczeń poznaje jak

	zachowań asertywnych	klas pedagog szkolny	szkolny	warsztatowe- ćwiczenie zachowań asertywnych	umiejętnie odmawiać jednocześnie zachowując dobre relacje z grupą.
4.	Propagowanie pożytecznych form spędzania wolnego czasu	Wychowawcy klas Nauczyciele języka polskiego	Cały rok szkolny	Wyjazdy do kina, do teatru, do muzeów	Uczeń zdobywa wiedzę, poszerza własne horyzonty jednocześnie dobrze się bawiąc (bez używek) w gronie rówieśników
5.	Poznanie przyczyn wywołujących stres (stresorów) oraz medycznych objawów stresu	pedagog szkolny	Raz w roku szkolnym	Zajęcia warsztatowe jak radzić sobie ze stresem	Uczeń posiada wiedzę jak radzić sobie ze stresem
6.	Wzajemne poznanie się uczniów celem stworzenia klimatu dla współpracy i dobrego komunikowania się	pedagog szkolny wychowawcy klas	Cały rok szkolny	zajęcia integracyjne, ogniska, wycieczki szkolne	Uczeń czuje przynależność do grupy

Obszar problemowy - Używanie alkoholu

Lp.	Działania	Odpowiedzialni	termin	Sposób realizacji	Spodziewane efekty
1.	Informowanie o skutkach picia i nadużywania alkoholu	Wychowawcy klas pedagog szkolny pielęgniarka	Cały rok szkolny	Lekcje wychowawcze	Uczeń posiada wiedzę o skutkach używania alkoholu dla jego zdrowia i zdrowia przyszłego potomstwa
2.	Kształcenie zdolności dokonywania świadomego wyboru	Wychowawcy klas pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Lekcje wychowawcze	Uczeń jest odpowiedzialny, wie jakie są konsekwencje podejmowanych wyborów
3.	Wycuczenie	Wychowawcy	Cały rok	Zajęcia warsztatowe-	Uczeń poznaje

	zachowań asertywnych	klas pedagog szkolny	szkolny	ćwiczenie zachowań asertywnych	jak umiejętnie odmawiać jednocześnie zachowując dobre relacje z grupą.
4.	Propagowanie pożytecznych form spędzania wolnego czasu	Wychowawcy klas Nauczyciele języka polskiego	Cały rok szkolny	Wyjazdy do kina, do teatru, do muzeów	Uczeń zdobywa wiedzę, poszerza własne horyzonty jednocześnie dobrze się bawiąc (bez używek) w gronie rówieśników
5.	Ochrona zdrowia ucznia	Dyrektor Nauczyciele Pedagog szkolny	Cały rok szkolny (w miarę potrzeby)	W przypadku stwierdzenia lub podejrzenia, że uczeń przebywający na terenie szkoły jest pod wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych: w razie konieczności zapewniana jest uczniowi opieka medyczna, bezzwłocznie zawiadamiany jest dyrektor szkoły oraz rodzice (prawni opiekunowie) ucznia, wychowawca wraz z dyrekcją i pedagogiem przeprowadzają spotkanie z uczniem i jego rodzicami (opiekunami), na którym ustalają dalsze działania wobec ucznia oraz zasady współpracy – uczniowie podpisują zobowiązanie do przestrzegania określonych reguł zachowania, a	Zapewnienie pomocy i opieki uczniowi.

				rodzice deklarację ścisłej współpracy ze szkołą,	
--	--	--	--	--	--

Obszar problemowy - Próbowanie środków psychotropowych

Lp.	Działania	Odpowiedzialni	termin	Sposób realizacji	Spodziewane efekty
1.	Narkotyki szkodzą- zajęcia edukacyjne dla uczniów	Dyrektor Pedagog szkolny Wychowawcy klas Uczniowie	Raz w roku szkolnym (w miarę posiadanych środków) Raz w roku szkolnym	Zajęcia warsztatowe z psychologiem/ terapeutą uzależnień i/lub lekarzem, Lekcje wychowawcze z wykorzystaniem zapisów autorów wychodzących z nałogu, lekcje z pedagogiem szkolnym	Uczniowie wiedzą jakie są konsekwencje zażywania środków psychotropowych.
2.	Działania zmierzające do udzielenia pomocy i wsparcia mającym doświadczenia z narkotykami	Dyrektor Nauczyciele Rodzice (prawni opiekunowie)	Raz w roku szkolnym(w miarę posiadanych środków)	Jak poznać, że uczeń zażywa narkotyki- zajęcia warsztatowe z dla rodziców i nauczycieli psychologiem/ terapeutą uzależnień i/lub lekarzem	Opiekunowie młodzieży mają wiedzę nt. objawów fizycznych i psychicznych u zażywających środki psychotropowe
3.	Kształcenie zdolności dokonywania świadomego wyboru	Wychowawcy klas pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Lekcje wychowawcze	Uczeń jest odpowiedzialny, wie jakie są konsekwencje podejmowanych wyborów
4.	Wyczerpie zachowań asertywnych	Wychowawcy klas pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Zajęcia warsztatowe- ćwiczenie zachowań asertywnych	Uczeń poznaje jak umiejętnie odmawiać jednocześnie zachowując dobre relacje z grupą.
5.	Propagowanie	Wychowawcy	Cały rok	Wyjazdy do kina,	Uczeń zdobywa

	pożytecznych form spędzania wolnego czasu	klas Nauczyciele języka polskiego	szkolny	do teatru, do muzeów	wiedzę, poszerza własne horyzonty jednocześnie dobrze się bawiąc (bez używek) w gronie rówieśników
6.	Wyrabianie i wzmacnianie poczucia własnej wartości	Wychowawcy klas pedagog szkolny Katecheta	Cały rok szkolny	Lekcje wychowawcze , zajęcia z psychologiem, lekcje religii	Szacunek dla własnej osoby
7.	Uświadomienie uczniów o konsekwencjach własnych zachowań.	Dyrektor Pedagog szkolny Wychowawcy klas	Raz w roku szkolnym	Zajęcia edukacyjne z udziałem prawnika czy funkcjonariuszy policji na temat odpowiedzialności karnej nieletnich,	Uczeń ma świadomość odpowiedzialności karnej za posiadanie środków psychotropowych
8.	Ochrona zdrowia uczniów	Dyrektor Pedagog szkolny Wychowawcy klas	Cały rok szkolny (w miarę potrzeby)	W razie znalezienia na terenie szkoły nielegalnych substancji psychoaktywnych niezwłocznie zawiadamiany jest dyrektor szkoły i powiadamiana jest o fakcie policja.	Zapewnienie bezpieczeństwa w szkole

Obszar problemowy - Profilaktyka zdrowotna

Lp.	Działania	Odpowiedzialni	termin	Sposób realizacji	Spodziewane efekty
1.	Realizacja programów prozdrowotnych	Pielęgniarka szkolna, nauczyciel biologii	Cały rok	Pogadanki, lekcje biologii	Uczniowie wiedzą, że należy szanować swoje zdrowie
2.	Choroby wynikające z błędów żywieniowych	Pielęgniarka szkolna, nauczyciel biologii	Cały rok	Lekcje biologii	Uczniowie wiedzą, jak prawidłowo się odżywiać, są świadomi zagrożeń wynikających z nieprawidłowego sposobu odżywiania się
3.	Rola poszczególnych składników pokarmowych we właściwym odżywianiu się	nauczyciel biologii	Cały rok	Lekcje biologii poświęcone prawidłowemu odżywianiu się	Umiejętność dobierania odpowiednich składników pokarmowych do zapotrzebowania organizmu młodego człowieka
4.	Rola turystyki w utrzymaniu sprawności fizycznej	Nauczyciele w-f, wychowawcy klas	Cały rok	wycieczki (piesze, rowerowe), rajdy	Uczeń posiada wiedzę na temat tego, jak ważną rolę w życiu człowieka odgrywa zdrowy styl życia
5.	Wpływ ruchu i ćwiczeń fizycznych	Nauczyciele w-f, pielęgniarka	Cały rok	lekcje wychowania	Uczeń dba o swoją sprawność

	na postawę i budowę ciała	szkolna		fizycznego	fizyczną
--	---------------------------	---------	--	------------	----------

Obszar problemowy - cyberuzależnienia

Lp.	Działania	Odpowiedzialni	termin	Sposób realizacji	Spodziewane efekty
1.	Kształtowanie u uczniów zdolności świadomego wyboru przy zakupie gier komputerowych	Wychowawcy klas, nauczyciel informatyki	Cały rok	Zachęcanie uczniów do korzystania z bazy danych PEGI, klasyfikacja gier	Uczniowie świadomie i bezpiecznie wybierają i zakupują gry komputerowe
2.	Dzień Bezpiecznego Internetu	Nauczyciel informatyki	luty	Propagowanie działań na rzecz bezpiecznego dostępu młodzieży do internetu	Uczniowie wiedzą jak bezpiecznie korzystać ze stron www
3.	Zachęcanie uczniów do pracy wolontariusza	Opiekun Samorządu Uczniowskiego	Cały rok	Udział chętnych uczniów w akcjach Charytatywnych: W Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy.	Uczniowie mają zorganizowany czas wolny
4.	Uświadamianie uczniom jak ważną rolę w życiu człowieka odgrywa czytanie książek	Nauczyciele jęz. polskiego, nauczyciele biblioteki	Cały rok	Propagowanie czytelnictwa wśród uczniów	Uczniowie wiedzą, jak ważne jest w życiu korzystanie z książek
5.	Obcowanie z kulturą poprzez słuchanie radia	Nauczyciele jęz. polskiego	Cały rok	Odtwarzanie słuchowisk, wierszy na lekcjach jęz. polskiego	Uczniowie rozwijają abstrakcyjne myślenie, wyobraźnię, uczą się słuchania ze zrozumieniem
6.	Zachęcanie uczniów do	Wychowawcy klas, nauczyciele	Początek roku szkolnego	Oferowanie młodzieży	Uczniowie korzystają z zajęć zgodnie ze swoimi

	korzystania z oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	przedmiotów		różnego rodzaju zajęć pozalekcyjnych przez szkołę i przez instytucje pozaszkolne np.MGOK	zainteresowaniami i możliwościami
--	---	-------------	--	--	-----------------------------------

Obszar problemowy - Wczesna aktywność seksualna

L p.	Działania	Odpowiedzialni	termin	Sposób realizacji	Spodziewane efekty
1.	<p>Edukacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> kształtowanie zachowań prozdrowotnych odsunięcie w czasie zachowań ryzykownych 	Pedagog, pielęgniarka szkolna, nauczyciel wychowania do życia w rodzinie	Cały rok szkolny	realizacja programów mających na celu opóźnienie inicjacji seksualnej: PROGRAM PION (Płciowość i Odpowiedzialność Nastolatków), „Wyspa Skarbów”	
2.	<ul style="list-style-type: none"> zminimalizowanie / ograniczenie konsekwencji zachowań ryzykownych umożliwienie wycofania się z ryzykownych aktywności 	Pedagog, pielęgniarka szkolna, nauczyciel wychowania do życia w rodzinie	Cały rok szkolny	programy mające na celu propagowanie używania prezerwatyw	
3.	<ul style="list-style-type: none"> działania interwencyjno-terapeutyczne przeciwdziałanie pogłębianiu procesu chorobowego/degradacji społecznej/kryminalizacji 	Pedagog, pielęgniarka szkolna, nauczyciel wychowania do życia w rodzinie	Cały rok szkolny	STREETWORKING, PARTYWORKING, Redukcja szkód (praca poza instytucjami)	

VIII. REALIZATORZY DZIAŁAŃ SPP;

1. Dyrektor szkoły, który wyznacza osoby odpowiedzialne za jego realizację, monitoruje pracę wychowawców, dba o doskonalenie nauczycieli w zakresie działań profilaktycznych i wychowawczych oraz zabezpiecza podejmowanie działań od strony finansowej;
2. Pedagog szkolny, który prowadzi badania i działania diagnostyczne dotyczące poszczególnych uczniów jak i zespołów klasowych- przy współpracy wychowawcy klasy, określa kierunki działań pedagogicznych
3. Nauczyciele, którzy dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptację ucznia w klasie, realizują zadania we współpracy z rodzicami (prawnymi opiekunami), doskonalą swoje kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych ,
4. Rodzice (prawni opiekunowie), którzy biorą udział w tworzeniu i ewaluacji SPP, informują o niepokojących sytuacjach, korzystają z pomocy i wsparcia dyrektora szkoły i nauczycieli.

IX. INSTYTUCJE Z KTÓRYMI SZKOŁA WSPÓŁPRACUJE W REALIZACJI SPP;

1. Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Białobrzegach,
2. Powiatowa Komenda Policji w Białobrzegach,
3. Miejsko Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w; Białobrzegach, Wyśmierzycach,
4. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej w; Promnie, Stromcu, Starej Błotnicy, Radzanowie,
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białobrzegach,
6. Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
7. Parafia Kościół Rzymskokatolicki p.w. Świętej Trójcy w Białobrzegach,
8. Zespół Caritas przy Parafii Św. Trójcy w Białobrzegach ,
9. PCK w Białobrzegach,
10. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. St. Staszica w Białobrzegach,

X. EWALUACJA I MODYFIKACJA SPP;

Realizacja programu profilaktyki musi zostać poddana ewaluacji, aby móc sprawdzić, czy wystąpiły oczekiwane efekty. Wyniki będą stanowić ważną bazę danych do pracy w kolejnych latach.

Zachowanie ryzykowne	termin	forma	odpowiedzialni	Adresat
Wagarowanie	miesięczna	analiza	Wychowawcy, Pedagog szkolny	Uczniowie Nauczyciele
Agresja i przemoc	2x w semestrze	ankieta	Pedagog szkolny	Uczniowie

Palenie papierosów		ankieta	Wychowawcy, Pedagog szkolny	Uczniowie
Używanie alkoholu	miesięczna	analiza	Wychowawcy, Pedagog szkolny	Uczniowie Nauczyciele
Próbowanie środków psychotropowych	2x w semestrze	ankieta	Pedagog szkolny	Uczniowie
Nieprawidłowości w odżywianiu		ankieta	Wychowawcy, Pedagog szkolny	Uczniowie
Spędzanie zbyt wielu godzin przed komputerem	miesięczna	analiza	Wychowawcy, Pedagog szkolny	Uczniowie Nauczyciele
Wczesna aktywność seksualna	2x w semestrze	ankieta	Pedagog szkolny	Uczniowie

- analiza dzienników lekcyjnych pod kątem frekwencji i kół zainteresowań oraz wyników nauczania
- ankiety przeprowadzone wśród uczniów i nauczycieli
- rozmowy z uczniami i ich kolegami, nauczycielami innymi pracownikami szkoły
- analiza sprawozdań z kursów, olimpiad i zawodów sportowych
- analiza wytworów pracy uczniów na rzecz klasy, szkoły i społeczności szkolnej
- opinie, uwagi, pochwały, podziękowania

Poddany ewaluacji i przyjęty do realizacji na mocy Uchwały nr 14/2015/2016 z dnia 18 lutego 2016 roku.